

FFO Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

ÅRSBERETNING 2016

FFOs skriftserie nr. 01/17

ISSN 0801-0865

FFO-dokument: FFOs årsberetning 2016

Trykk: Allkopi

Opplag: 250

Forord	s 4
FFOs hovedstyre	s 5
Hovedstyrets oppsummering	s 6-8
Ny politikk i 2016	s 9-10
Om Rettighetssenteret	s 11-13
Representantskapsmøte	s 14
Sjeldendagen	s 15
FFOs Høringsuttalelser	s 16-17
Bistand	s 18
Aktiviteter i FFO	s 19
Merknader til Stortinget	s 20
Resultatregnskap og balanse	s 21-29

FFO styrker posisjonen

Ved utgangen av 2016 kan vi konstatere at FFO-familien vokser. 3 nye organisasjoner ble innlemmet i FFO under Kongressen og representantskapsmøtet som ble avholdt 20. – 22. november: Bipolarforeningen, Gynkreftforeningen og Debra Norge.

FFO teller nå hele 83 medlemsorganisasjoner, som til sammen har vel 335.000 medlemmer. Dette har gitt oss kraft og styrke når vi gjennom året har kjempet for lik deltakelse for funksjonshemmede og kronisk syke.

Årsrapporten for 2016 viser et aktivt FFO med høy aktivitet. Vi har en robust organisering og vi bygger allianser med medlemsorganisasjoner og andre samarbeidspartnere for å stille sterkere. Vi har en solid posisjon i det politiske ordskiftet og vi ser at FFO har en sentral rolle når ny politikk skal formes og vurderes.

I løpet av 2016 lanserte FFO tre nye politiske notater om temaene hjelpemidler, arbeidsliv og universell utforming. Politikken vår har blitt lyttet til både i debatter og på Stortinget. Vi fortsetter å følge disse politiske saksområdene tett.

Våre kampsaker har vært blant annet å sikre at retten til hjelpemidler ligger i folketrygden. Vi har også kjempet for at kommunene sikrer innbyggere gode velferdstjenester. FFO vil fortsette å vektlegge viktigheten av gode tjenester ute i kommunene, som gjør folk i stand til å leve aktive, deltakende liv på lik linje med andre.

John Berg-Jensen
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

FFOs HOVEDSTYRE 2015 – 2017

FREMME FRA VENSTRE:

Mona Enstad

MS-forbundet

Merete Nielsen

Norsk Revmatikerforbund

Ann Iren Kjønneøy

Norsk forening for cystisk fibrose

John Berg-Jensen

Foreningen for Fragilt X-Syndrom

Grethe Jordheim

Landsforeningen for hjerte- og Lungesyke

Marianne Kufaas Sæterhaug

Dysleksi Norge

Eva Opshaug

Personskadeforbundet

(var ikke til stede under fotograferingen).

BAK FRA VENSTRE:

Morten Buan

Hørselshemmedes Landsforbund

Henrik Peersen

Norsk Epilepsiforbund

Harald Kvarme Hansen

Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende

Geirr Abelsen

Mental Helse

Sindre Børke

Diabetesforbundet

2016 - Et år i ORGANISASJONENES TEGN

2016 har vært et år der FFO har søkt ut for tettere samarbeid med medlemsorganisasjonen våre. Vi har fått gode innspill til kartleggingen vi har hatt i forbindelse med Organisasjons- og utviklingsprosjektet.

Et nytt kompetansenettverk om barn og unge er oppe og går. Dette er et internt nettverk i FFO-familien der organisasjoner som har spesiell fokus på dette temaet bidrar. Første møte ble avholdt på høsten 2016, med mange engasjerte organisasjoner som ønsker å sette barn og unge på dagsorden i FFO.

Mer uformelt oppstod det et samarbeid med flere organisasjoner på helseområdet etter at årets statsbudsjett ble lagt frem. Både fjerningen av diagnoselisten og den svake opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering mobiliserte til felles kamp. Nettverkene er nyttige for de politiske sakene vi jobber med i FFO og tilbakemeldinger vi får fra organisasjonene tyder på at også de har godt utbytte av samarbeidet. Vi vil fortsette å jobbe tettere med organisasjonene og invitere de til diskusjoner rundt sentrale politiske tema også i 2017.

FØRSTE BRUKERMEDVIRKNINGSTURNE

I februar var FFO på Norges aller første brukermedvirkningsturné. Helseminister Bent Høie (H) åpnet turneen i Asker, som over en uke besøkte Larvik, Kristiansand, Stavanger og Molde. Med oss hadde vi Kunnskapssenteret i Folkehelseinstituttet og en delegasjon fra kommunen Trento i Italia. I løpet av turneen ble det presentert mange gode eksempler på brukermedvirkning. Erfaringene ble samlet i en rapport som ble lansert og overrakt statssekretær Lisbeth Normann i desember.

VIKTIG LØFT FOR UTVIKLINGSHEMMEDE

I oktober ble en viktig utredning for FFO, På lik

linje, lagt fram av Rettighetsutvalget. Utvalget, bestående av blant annets FFOs representant Anette Drangsholt (leder i Autismeforbundet). Rapporten inneholder gode beskrivelser av virkeligheten og åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming. FFO jobber videre for at løftene følges opp og samordnes i en helhetlig handlingsplan for å bedre utviklingshemmede og funksjonshemmedes rettigheter og levekår.

ET SKUFFENDE STATSBUDESJETT

Regjeringens siste statsbudsjett var skuffende lesning for funksjonshemmedes organisasjoner. Det var vanskelig å finne klare spor av forpliktelsene regjeringen er pålagt gjennom å ha ratifisert FN-konvensjonen for funksjonshemmede i årets statsbudsjett. Budsjettet var generelt preget av mangel på helhetlig og tverrsektoriell tenkning. Et særskilt fokus på funksjonshemmedes rettigheter og levekår er langt på veg fraværende.

En lenge etterlengtet Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering ble lagt frem i forbindelse med statsbudsjettet. Dessverre var planen svært svak og blottet for nye tiltak. Det viste seg også at regjeringen ønsker at realiseringen av planen skulle finansieres ved å fjerne diagnoselisten for gratis fysioterapi. Dermed ble den varslede satsingen i realiteten en nedtrapping av dette feltet. Det lå lenge an til at organisasjonene gjennom en massiv mobilisering skulle klare å redde listen, men den ble til slutt ofret i forhandlingene mellom regjeringen og samarbeidspartiene KrF og Venstre – uten at Opptrappingsplanen ble styrket.

I februar var FFO på Norges aller første brukermedvirkningsturné. Fra venstre: Berit Therese Andersen, fagpolitisk leder i FFO, Renzo di Stefano, Trento, helseminister Bent Høie (H), Anders Vege i Kunnskapscenteret i Folkehelseinstituttet og Arnfinn Aarnes, rådgiver i FFO.

FFO jobbet også hardt for en styrking av organisasjonenes mulighet til å bidra inn mot likemannsarbeid og brukermedvirkning. Dette løftes høyt av regjeringen, men det fulgte ikke med midler til dette arbeidet. Selv om enkelt-partier ga oss støtte på flere punkter, ble det ikke flertall i våre saker.

FFO leverte også i 2017 våre hovedkrav til statsbudsjettet til regjeringen tidlig i november, og diskuterte dem i kontaktutvalget mellom FFO og regjeringen i midten av desember. Vi oversendte våre krav til ni fagdepartementer før juleferien.

HVORDAN SIKRE PASIENTER BEDRE LEGEMIDDEL-INFORMASJON?

På FFOs legemiddelpolitiske konferanse ble det satt fokus på hvordan sikre pasienter bedre legemiddelinformasjon. Pasientorganisasjoner, myndigheter, legemiddelindustri og apotekbransje var samlet for å diskutere pasienters tilgang til riktig og enkel legemiddelinformasjon.

Jan Berg som er avdelingsdirektør Legemiddel-seksjonen i Helse- og omsorgsdepartementet (bildet), gikk igjennom Legemiddelmeldingen fra i fjor. Han oppfordret til at pasienter i større grad kan be om informasjon fra farmasøyter. Også inhalasjonsveiledning, medisinstart, farmasøytutlevering, handlingsplan mot antibiotikaresistens og pasientportalen helsenorge.no er eksempler på tiltak for å bedre legemiddelinformasjonen til pasientene. Med standardiserte veiledningstjenester får pasientene god informasjon om legemidlene de bruker, informasjonen er lik i alle apotek, og farmasøytene kurses og blir flinkere til å gi råd på de utvalgte legemiddelområdene. Apotekforeningen mener at fremtidige tiltak blant annet bør rettes

mot de legemidlene som gjør mest skade, for de mest utsatte pasientgruppene og mot kronikere som starter opp med livslang behandling.

RUSTET TIL VALGKAMP

På tampen av året ansatte FFO en valgkampmedarbeider som jobber intensivt frem til Stortingsvalget 2017. Målet er å sette FFO og funksjonshemmedes saker på dagorden, og forplikte nye politikere på Stortinget til å fremme og støtte en helhetlig plan for funksjonshemmede og en strategi for 10 000 nye arbeidsplasser til funksjonshemmede gjennom et firepartssamarbeid. Dette, og flere andre tema blir løftet av FFO det kommende året.

FN-DAGEN 3. DESEMBER: FUNKSJONSHEMMEDE PÅ FLUKT

3. desember er FNs internasjonale dag for funksjonshemmede. For første gang initierte FFO en landsdekkende markering med fylkeslagene. I regi av fylkes-FFO og i samarbeid med hotellkjeden Scandic gjennomførte vi flere frokost- eller lunsjarrangement.

Funksjonshemmede på flukt var tema for arrangementet som FFO og FFO Oslo avholdt i fellesskap. Det finnes i dag ingen oversikt over antall flyktninger med funksjonshemninger, men det er grunn til å tro at det er mange.

På oppdrag fra Barne-, ungdoms og familiedirektoratet har vi i høst gjennomført en forenklet kartlegging av flyktningers helsesituasjon ved norske asylmottak. Vårt inntrykk er at det er svært ulikt hvilken oppfølging den enkelte får og for mange er det helt tilfeldig om de får det helsetilbudet de trenger. Byråd Geir Lippestad var blant innlederne på frokostmøtet. Han oppfordret

Troy (3)

Rett før jul kom årets fineste julegave - Troy fikk de tjenestene som var nødvendige for å kunne fortsette å bo hjemme. Foto: Privat

organisasjonene til å fortsette å jobbe opp mot myndighetene for å sikre funksjonshemmede flyktnings helserettigheter.

MULIGHET FOR Å KLAGE TIL FN NEDSTEMT I STORTINGET

I november kom ratifisering av tilleggsprotokollen opp i Stortinget. Det er tilleggsprotokollen som gir individer klagerett under konvensjonen utenfor de nasjonale domstolene, hvis de ikke får medhold her hjemme. Det betyr at individer kan ta saken videre for FN-domstolen hvis de ikke får medhold i landet sitt. En tilslutning av denne ville styrket rettssikkerheten til funksjonshemmede. FFO leverte et høringsnotat til Stortingets utenriks og forsvarskomite om Stortingsmelding nr. 39 (2015-2016) om individklageordningene til FNs-konvensjoner om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, barnets rettigheter og rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. FFO kommenterte det som gjaldt tilslutning til individklageordningen til FNs konvensjon for rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne, CRPD. Dessverre ble saken nedstemt, noe som svekker Norge som foregangsland i kampen for funksjonshemmedes rettigheter.

FFO ba komiteen om at den valgfrie protokollen om individuell klagerett fremmes for tilslutning (ratifisering). Vi mener en ratifisering av tilleggsprotokollen vil ha stor betydning for dem vi representerer fordi det vil styrke rettssikker-

heten til mennesker med nedsatt funksjonsevne. For oss er det viktig at Norge fortsetter å være et foregangsland for kampen for funksjonshemmedes rettigheter.

Vi var også i høring i utenriks- og forsvarskomiteen på Stortinget der vi gjentok våre hovedargumenter fra høringsnotatet.

ÅRETS JULEGAVE - TROY FIKK BO HJEMME

Året ble avsluttet med en gladnyhet, etter en intens kamp fra FFOs side for å hindre at Troy (3) måtte flytte på institusjon.

Det var NRK Nordland som første omtalte saken, og kontaktet FFO for en uttalelse. NRK fortalte historien om Troy som stod i fare for å måtte flytte på institusjon etter et forslag fra Bodø kommune. Dette til tross for at moren ønsket å beholde familien samlet under ett tak. Kommunen mente boligen hennes ikke var tilpasset for assistentene i BPA-tjenesten som familien hadde. FFO uttalte at en slik løsning hører hjemme på 50-tallet, og at ingen barn skal plasseres på institusjon mot familiens vilje. Det bryter også med menneskerettighetene og FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter.

Rett før jul kom årets fineste julegave - kommunen snudde i saken og Troy fikk de tjenestene som var nødvendige for å kunne fortsette å bo hjemme sammen med moren og hans tre søsken.

Fra lansering av notatet "Velkommen til et universelt utformet samfunn". Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen (FrP) innledet i forbindelse med lanseringen av notatet om universell utforming.

Ny politikk i 2016

I løpet av 2016 presenterte FFO tre nye politiske notater om temaene hjelpemidler, arbeidsliv og universell utforming.

IKKE FLYTT HJELPEMIDLENE

FFO tar opp kampen for å hindre at ansvaret for hjelpemidler flyttes til kommunene.

Hjelpemiddelutvalget har dette året jobbet med sin utredning om organisering av hjelpemiddelområdet etter at regjeringen signaliserte gjennom Oppgavemeldingen at de ønsker at kommunene skal ha mer ansvar for hjelpemidelformidling. FFO argumenterer i vårt politiske notat for å ikke flytte ordningen. Vi mener at dagens arbeidsdeling mellom sentralene og kommunene er god, og at kompetansen til sentralene er helt essensiell og må bevares.

Å legge dette ansvaret i hendene til kommuner

med varierende kompetanse og økonomi vil innebære en svekkelse av ordningen. I Danmark har det nylig vært gjennomført en kommunereform som har ført til en svekkelse hjelpemiddelområdet og til at hjelpemiddelsentraler har blitt lagt ned. Det går på tvers av et helhetlig system som sikrer at alle får de hjelpemidlene de trenger når de trenger dem. FFO lanserte notatet i juni og holdt debatt med politikere. Bente Stein Mathisen (H) åpnet for å flytte hjelpemiddelordningen til større kommuner, et forslag som ble møtt av motstand fra både Karin Andersen (SV) og Lise Christoffersen (Ap). Hjelpemiddel-

Fra lansering av notatet "Broer til arbeid". Fra venstre: Lilly Ann Elvestad, Anniken Hauglie (FrP), Kjell Ingolf Ropstad (KrF) Kirsti Bergstø (SV) Rigmor Aasrud (Ap) og Ingunn Ulfsten.

utvalgets innstilling legges frem i januar 2017. FFO følger saken tett.

BROER TIL ARBEID

FFO lanserte sitt nye notat om arbeidsliv under Arendalsuka 17. august. Arrangementet het Den tause ledighetskrisen. Debattpanelet bestod av statsråd Anniken Hauglie, Rigmor Aasrud, Kirsti Bergstø og Kjell Ingolf Ropstad.

Bakgrunnen for å velge den tause ledighetskrisen, er at antallet funksjonshemmede som er i jobb har falt de siste ti årene. Dette til tross for IA-avtale og bred politisk enighet om at flere funksjonshemmede må få innpass i arbeidsmarkedet. Gullårene i norsk økonomi ikke har blitt brukt til å få flere i jobb, og ingen roper høyt om at 85 000 funksjonshemmede er arbeidsledige. Generalsekretær Lilly Ann Elvestad etterlyste

ressurser i statsbudsjettet for å realisere de gode intensjonene om å få flere funksjonshemmede i jobb – blant annet penger til NAV slik at de kan følge opp brukerne tettere. Statsråd Anniken Hauglie erkjente at til tross for fokus på gruppen, har ikke regjeringens politikk lyktes. Tove Nævisdal, avdelingsleder i Arendal kommune, har ansatt kokk Christine Dahl som er døv. Hun var usikker på ansettelsen først, men har ikke angret på det. Hun sier at om man velger å bruke hjertet er det enkelt å forstå at alle skal få en sjanse.

I FFOs krav til statsbudsjettet for 2018 ber FFO om en satsing på arbeid for funksjonshemmede i regi av de tre partene i arbeidslivet sammen med FFO – et firepartssamarbeid. Målet er en felles og forpliktende handlingsplan for å få 10 000 flere funksjonshemmede i jobb over en femårsperiode.

VEIEN TIL ET UNIVERSSELT UTFORMET SAMFUNN

FFO lanserte notatet om universell utforming av Norge med et frokostmøte den 22. november.

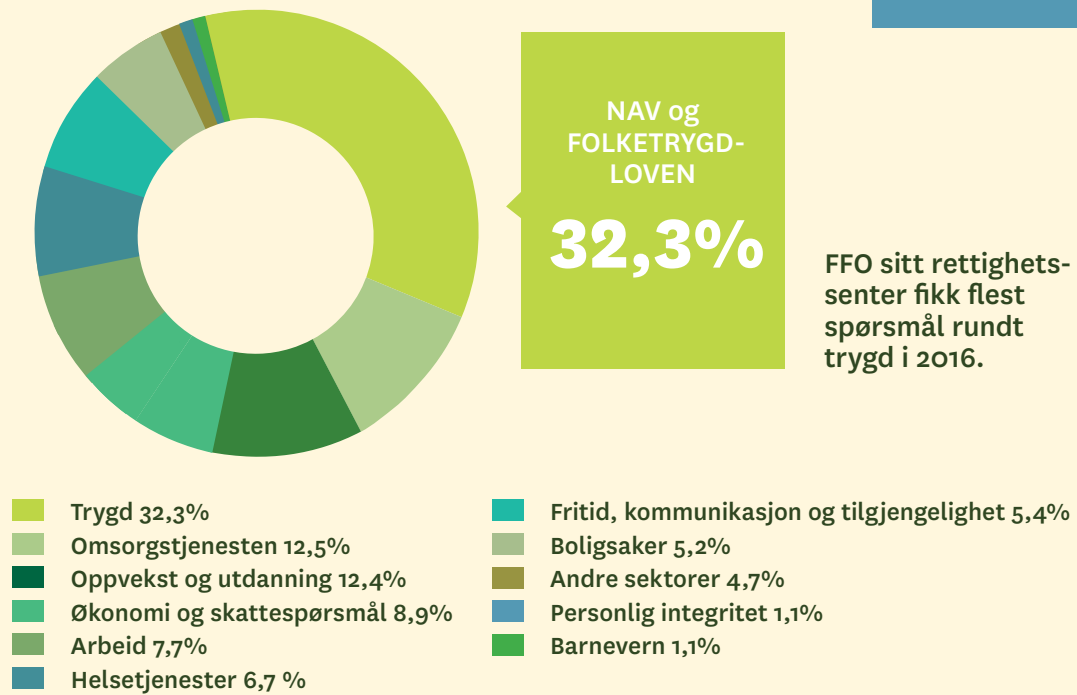
Vi mener at det gjøres mye i dag for å sikre universell utforming og et tilgjengelig norsk samfunn. Mange politikere, interesseorganisasjoner og bygningsforvaltere som for eksempel Statsbygg er med på å dra lasset.

Vi mener også derfor at målet om et tilgjengelig Norge innen 2025 kan gå, og at universell utforming innen 2035 er mulig. Men da må vi

prioritere, og det er opp til politikerne å bruke de riktige virkemidlene og insentivene for at vi skal kunne nå målsetningen.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen kommenterte politikken innledningsvis, og Karin Andersen og Ola Elvestuen bidro til en engasjerende debatt. Marianne Kufaaas Sæterhaug fra FFOs styre og Sverre Fuglerud holdt innlegg om hvilke utfordringer man står ovenfor som dyslektiker og som blind.

Notatet ble lansert i Den Norske Opera og Ballett. Bakgrunnen for valget av lokale er at Operaen fikk spesiell oppmerksomhet fra blant annet FFO i oppføringen med hensyn til universell utforming.

Rettighetssenterets arbeid 2016

OM RETTIGHETSENTERET

FFOs Rettighetssenter er et lavterskeltilbud som tilbyr gratis rettshjelp til funksjonshemmede, kronisk syke og pårørende. Vi yter hjelp på telefon og på e-post. Vi skal være et tilbud for alle uavhengig av bosted, derfor tar vi ikke imot personlig oppmøte. Hovedsakelig arbeider Rettighetssenteret etter prinsippet hjelp til selvhjelp. Det vi si at vi forklarer regelverket, gir råd og argumenter i den enkelte sak og motiverer den enkelte til å stå på selv videre.

Rettighetssenteret har i 2016 vært åpent mandag til torsdag fra klokken 10-14. Det er tre jurister som jobber ved Rettighetssenteret og i store deler av 2016 har det også vært en student som har jobbet ved senteret. Det er kun én person av gangen som har vakt.

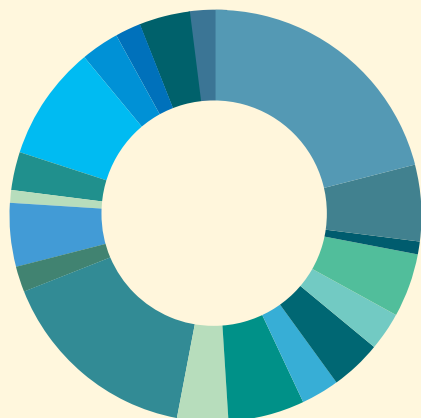
Henvendelsene til Rettighetssenteret viser at det er et stort behov for rettshjelp og at senteret har en viktig rolle å fylle. Det er både et stort behov for generell informasjon og for veiledning i konkrete saker. Vi ser at enkelte trenger mye mere hjelp enn det Rettighetssenteret har kapasitet til å gi.

INTERESSEPOLITIKK OG RETTIGHETSENTERET HÅND I HÅND

I tillegg til å ha vakt på Rettighetssenteret jobber juristene med ulike interessepolitiske områder. De erfaringene Rettighetssenteret får om svake punkter og uheldige konsekvenser av regelverk benyttes som en del av det interessepolitiske arbeidet til FFO.

Rettighetssenteret har blant annet sammen med rådgiver i FFO hatt møte med stortingspolitiker Freddy de Ruiten angående brukerstyrt personlig assistanse, BPA. I møtet fortalte Rettighetssenteret om de erfaringene vi har hatt med BPA den siste tiden. Dette bidro til at Freddy de Ruiten leverte inn et spørretimespørsmål til helse og omsorgsminister Bent Høie om hvordan statsråden kan sørge for at BPA-ordningen gjennomføres i tråd med nasjonale føringer.

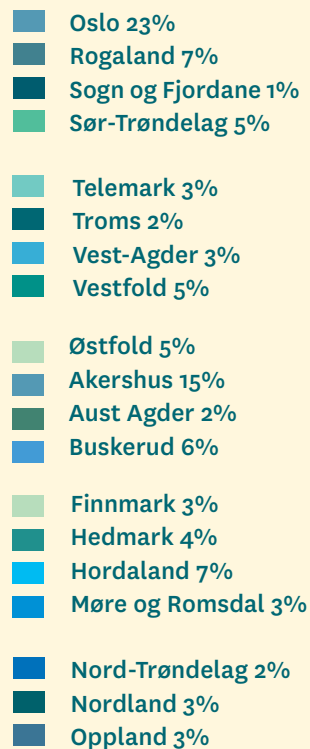
Rettighetssenteret har også i 2016 samarbeidet med Advokatforeningen og 12 andre organisasjoner som er opptatt av rettshjelp for utsatte grupper. Det har blant annet blitt skrevet felles debattinnlegg som ble publisert i Dagbladet den 2. november og vi har levert innspill til politiske partiers programprosess om styrking av rettshjelpsordningen.

FLEST SAKER I
OSLO OG
AKERSHUS.

Til sammen:

38%

HVILKE TEMA HAR VI FÅTT SPØRSMÅL OM?

Også i 2016 fikk vi aller flest henvendelser om trygd og NAV. Disse sakene utgjorde 32 prosent av alle sakene vi behandlet. Blant NAV-sakene var det flest saker om uførepensjon, til sammen 69 saker. Selv om det var flest saker om uførepensjon var det en stor nedgang på henvendelser om dette, en nedgang på 57 saker fra 2015. Dette kan ha sammenheng med at nye regler for uførepensjon trådte i kraft 1. januar 2016, og at det var mange spørsmål om dette i forkant i 2015. Innenfor NAV-sakene har både saker om arbeidsavklaring og saker om hjelpemidler økt.

ET EKSEMPEL PÅ NAV-SAK OG UFØRETRYGD ER SAK 2016/0910:

Saken gjaldt person med ME og en søvndiagnose. Hun fikk avslag på søknad om uføretrygd. Hun hadde støtte både av lokalt NAV-kontor og av trygdelegen. NAV-forvaltning mente ME ikke var alvorlig nok og at det kunne gå over. De ville ha henne på arbeidsutprøving, men hver gang hun forsøkte ble hun svært dårlig og sykemeldt. Det viste seg at NAV-forvaltning i sin vurdering av uførehet ikke hadde tatt med søvndiagnosen.

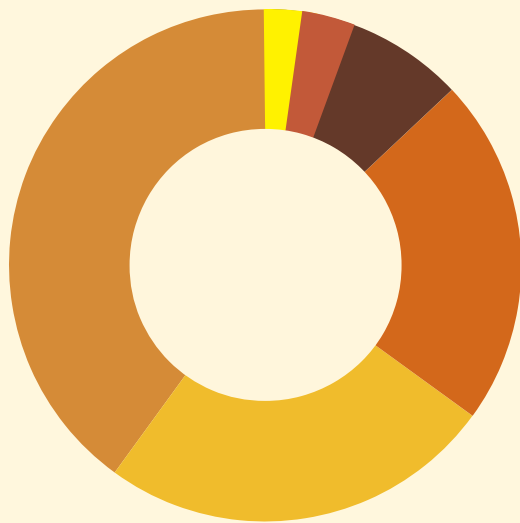
Etter NAV-sakene var det flest henvendelser om omsorgstjenester, 13 prosent, og oppvekst og utdanning 12,4 prosent. Innenfor omsorgstjenester var det flest henvendelser om brukerstyrt personlig assistanse, BPA. Flere av disse sakene handlet om kommuner som ikke praktiserer BPA i tråd med hva som er intensjonen med ordningen.

ET EKSEMPEL PÅ DETTE ER SAK 2016/0544:

Saken gjaldt en jente med CP, epilepsi og utviklingshemming. Hun har store, sammensatte og spesialiserte hjelpebehov. Hun har brukerstyrt personlig assistanse. Kommunen nekter henne å ta med assistentene utenfor kommunegrensen, noe som betyr at hun bare kan være i hjemkommunen og blant annet ikke har mulighet til å dra på ferie.

ET ANNET EKSEMPEL ER SAK 2016/0945:

Saken gjelder person med vedtak om BPA. Vedkommende spør om FFO kan bistå med å løfte opp en politisk problemstilling angående BPA. Regionen personen bor i har fattet beslutning om at alle som har BPA må drive omfattende varsling til kommunen, blant annet om hvordan

46,6%

av de som kontaktet FFO sitt rettighetscenter var medlemsorganisasjoner

HVEM TOK KONTAKT?

- Medlemsorganisasjoner 46,6%
- Pårørende 39,1%
- Tjenesteapparat/myndigheter 6,9%
- Andre 3,4%
- Bruker 3,3%
- FFO Fylke 0,9%

de bruker BPA-timene sine og hvor de reiser. Dette oppleves av vedkommende som krenkende og firhetsberøvende, og vedkommende mener det ikke er i tråd med intensjonen med BPA.

Når det gjelder oppvekst og utdanning handlet mange av sakene om spesialundervisning og tilrettelegging i skolen. Det var flere saker hvor det var problem med å få skoleskyss, og det var saker hvor funksjonshemmede elever ikke fikk være med på leirskole eller klassetur.

EKSEMPEL PÅ SAK OM OPPVEKST OG UTDANNING ER SAK 2016/0995:

Saken gjaldt en elev i ungdomsskolen med autismespekterdiagnose. Han har utviklet en kraftig skolevegning etter at skolen har byttet ut assistenten som fulgte han opp på skolen, og som eleven fungerte godt sammen med. Som følge av dette sluttet eleven å komme seg til skolen. Skolen mente at de ikke har ansvar for eleven og hans opplæring, siden han ikke lenger var på skolen.

ET ANNET EKSEMPEL ER SAK 2016/0647:

Foreldre til et barn med bevegelseshemming, epilepsi og diabetes type 1 tok kontakt med skolen

og hjelpeapparatet i god tid før skolestart, der de ble lovet tett oppfølging på alle samarbeidsmøter. Da skoleåret begynte, viste det seg at skolen ikke hadde forberedt noen ting. Mor ble da selv nødt til å være til stede på skolen for å ivareta barnets behov. Skolen mente at de ikke kunne gi en-til-en oppfølging, fordi de da ikke ville ha råd til skolebøker.

HVEM TAR KONTAKT OG HVOR KOMMER DE FRA?

Det er funksjonshemmede og kronisk syke selv som oftest tar kontakt, de utgjør 47 prosent av henvendelsene. Deretter er det flest pårørende som tar kontakt, 39 prosent av henvendelsene. 7 prosent av henvendelsene kommer fra tjenesteapparatet/myndigheter. Dette dreier seg ofte om offentlig ansatte som ønsker informasjon om hvilke regler som gjelder på andre fagområder enn de de selv jobber med.

I mange av sakene er det ikke opplyst om hvilket fylke saken gjelder. Men blant de sakene hvor fylket er registret, viser statistikken at det var klart flest saker fra Oslo og Akershus, henholdsvis 25 og 16 prosent. Det var færrest saker fra Sogn og Fjordane med kun én prosent av henvendelsene.

Lars Magnus Mikkelsen og Judith Kristin Asche fra Debra Norge, Tonje Fjeldstad Smith fra Bipolarforeningen Norge og Jeanette Hoel fra Gynkreftforeningen.

FFO-familien vokser

Årets representantskapsmøte bidro til flere organisasjoner under paraplyen - og flere innspill til fremtidens FFO.

Lørdag 26. november ble tre nye organisasjoner innlemmet i FFO-paraplyen: Bipolarforeningen, Gynkreftforeningen og Debra Norge ble klappet inn i fellesskapet.

Bipolarforeningen ønsker å være mer synlig og tydeligere utad, og vil derfor være en del av FFO-familien.

– Det er viktig for oss å fremme samfunnspolitiske saker for å sikre et bedre helsevern for pasienter og pårørende, sa Tonje Fjeldstad Smith da hun introduserte organisasjonen.

Pasientorganisasjon for gynekologisk kreftrammede ble presentert av leder Jeanette Hoel.

– Organisasjoner har en begrenset økonomi, og begrensede midler til brukersøttte. Vi jobber for å øke tilskuddet til likepersonstjenesten, sa hun.

Debra Norge ble presentert av Judith Kristin Asche. De er en ung organisasjon som jobber for bedre vilkår for personer med medfødte, arvelige og sjeldne hudsykdommer.

SNAKKE SAMMEN FOR Å FORSTÅ HVERANDRE

Fremtidens paraply sto også på agendaen for møtet i dag. Morten Buan som er leder for styringsgruppen i prosjektet, innledet om hva som er gjort i organisasjonsutviklingsprosjektet så langt.

Tone Granaas fra Norsk Revmatikerforbund snakket om hvilke begrensninger og muligheter de mener ligger i fremtidens FFO:

– Vi ser at det er mange som tjener på samarbeidet med FFO i organisasjonen vår. For eksempel bringer kontorfellesskap mye godt med seg, sier hun.

Fra en av de minste organisasjonene forteller Hede Vig Stang Castberg om hva de ønsker av et fremtidig FFO:

– Vi ønsker et FFO som kan favne og samle både små og store organisasjoner. Alle har behov for fellesskap. Skal vi forstå hverandre må vi kommunisere med hverandre, sa hun.

I tillegg til representantskapsmøte ble det holdt ekstraordinær kongress for å gjøre om vedtektene i tråd med fremgangen i OU-prosjektet.

Astrid Nøkleby Heiberg snakket om fremtidens helsetjeneste: – Det handler ikke om å bli heilt frisk, men om å lage en helsetjeneste for personer som bruker tjenesten mye, sa hun.

Økte forventninger – SVEKKEDE RAMMEVILKÅR

Forventningene til funksjonshemmedes organisasjoner øker samtidig som rammevilkårene svekkes.

EN SJELDEN DAG 2016

Sjeldendagen markeres årlig, men i 2016 var det skuddår og dermed en ekstra sjelden dag. Derfor var det mye oppmerksomhet rundt dagen.

I samarbeid med Unge Funksjonshemmede og Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser arrangerte FFO fagkonferansen «En sjelden stemme». Den sjeldne stemmen ble presentert i mange fasonger, alt fra brukerstemmen, ungdomsstemmen, kreative uttrykk og nye kommunikasjonskanaler med muligheter og utfordringer for den sjeldne stemmen.

Sjeldendagen 2016:

- 29. februar
- Markerer verden over
- Fokus på sjeldne sykdommer

I tilknytning til Sjeldendagen var det også et spesielt fotoprojekt der vi fikk et kort møte med 12 personer med ulike sjeldne diagnoser. Filmens formål var å vise mennesker med lidenskaper og drømmer om fremtiden, og ikke bare en diagnose. Dette var et samarbeid mellom de aktørene som stod for fagkonferansen.

Tilskuddsordninger for funksjonshemmedes organisasjoner har over tid hatt en negativ utvikling. Andre inntektsmuligheter blitt færre fordi vilkårene endres og strammes inn.

Driftstilskuddsordningen for funksjonshemmedes organisasjoner, som ligger under Barne-, likestillings- og forskningsdepartementet, er viktig for hele organisasjonsmiljøet. Denne har også i 2016 stått nokså stille.

I likhet med andre frivillige organisasjoner er det to andre ordninger som er svært viktig for bredden av funksjonshemmedes organisasjoner. Dette gjelder momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner som ligger under Kulturdepartementet og tilskudd til studiearbeid/voksenopplæringstilskudd som ligger under Kunnskapsdepartementet. Løftet om full momskompensasjon for frivillige organisasjoner slår sprekker. Avkortningen blir større for hvert år.

FFOs HØRINGSUTTALELSER I 2016

- Kunnskapsdepartementet: Endringer i barnehageloven – barn med særlige behov. (13. januar)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven (styrket pårørendestøtte) (15. januar)
- Barne- og likestillingsdepartementet: Høring – forslag til felles likestillings- og diskrimineringslov (22. januar)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Forskrift om styringssystem i helse- og omsorgstjenesten (1. februar)
- Arbeids- og sosialdepartementet: Høring – forslag om endret fastsetting av grunnlaget for korttidsytelsene etter folketrygdloven kapittel 8, 9 og 14 (20. februar 2016)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Skriftlige innspill til Kvinnslandsutvalget (ny organisering av eierskapet til spesialisthelsetjenesten, vurdering av inndelingen i helseregioner og hvor mange helseforetak det bør være) (1. mars)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Høring – Forebygging og oppfølging av alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenestene (1. mars)
- Justisdepartementet: Høring – Haagkonvensjonen 13. januar 2000 om internasjonal beskyttelse av voksne (2. mars)
- Kunnskapsdepartementet: Forskrifter om rammeplan for femårige lærerutdanninger (1. april)
- Kunnskapsdepartementet: Rapport – Kunnskapssektoren sett utenfra (11. april)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten (15. april)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Høring – etablering av tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune mv (27. april)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Forslag til endringer i legemiddelforskriften § 14-14 (18. mai)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Råd i kommuner og fylkeskommuner for ungdom, eldre og personer med funksjonsnedsettelse – høring (20. mai)
- Barne- og likestillingsdepartementet: Høring – Europakommisjonens forslag til direktiv om tilgjengelighet til varer og tjenester for personer med funksjonsnedsettelse (31. mai)
- Kunnskapsdepartementet: Høring – Meld St. 18 (2014-2015) Konsentrasjon for kvalitet – Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren (1. juni)
- Arbeids- og sosialdepartementet: Høring – NOU 2016: Arbeidstidsutvalget – Regulering av arbeidstid – vern og fleksibilitet (1. juli)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Høring- forslag til ny lov om statens ansatte (1. juli)
- Samferdselsdepartementet: Høring – Grunnlagsdokument NTP 2018-2029 (1. juli)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Forslag til endringer i forskrift om nasjonal kjernejournal og forskrift om nasjonal

- database for elektroniske resepter (reseptformidleren) (04. juni)
- Justisdepartementet: Forslag til endringer i rettshjelpsloven, rettshjelpsforskriften og stykkprisforskriften (6. juli)
 - Barne- og likestillingsdepartementet: Høring - Forslag til endringer i reglene om barnebidrag og bidrag etter fylte 18 år i barneloven med forskrifter (12. juli)
 - Kunnskapsdepartementet: Endringer i opplæringsloven og friskoleloven (nytt kapittel om skolemiljø) (1. august)
 - Kulturdepartementet: Fordeling av Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner (1. september)
 - Extrastiftelsen: Om godkjenning av søkerorganisasjoner i extrastiftelsen (1. september)
 - Helsedirektoratet: Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten (12. september)
 - Helse- og omsorgsdepartementet: Forskrift om legemiddelgjennomgang i sykehjem. (20. september)
 - Helse- og omsorgsdepartementet: Innføring av automatisk frikortordning for egenandelstak 2 og avvikling av sykdomslisten (20. september)
 - Helse- og omsorgsdepartementet: Forslag til lovendringer som oppfølging av forslag i Primærhelsetjenestemeldingen og Oppgavemeldingen mv (1. oktober)
 - Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Nye oppgaver til større kommuner (1. oktober)
 - Arbeids- og sosialdepartementet: Høring om forslag til endringer i arbeidsavklaringspenger (1. november)
 - Arbeids- og sosialdepartementet: Høring om forslag til endringer i trygderegelverket i lys av asylsøker-situasjonen (1. november)
 - Helsedirektoratet: Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten (18. november)
 - Kulturdepartementet: Høring - forskrift om fordeling av herrelaus arv til frivillig verksemd til fordel for barn og unge (18. november 2016)
 - Helse- og omsorgsdepartementet: Krav om at leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten er spesialister i allmennmedisin eller under spesialisering (23. november)
 - Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Forslag om endring i lov og forskrift om bostøtte - nytt inntektsgrunnlag for bostøtte (25. november)
 - Barne- og likestillingsdepartementet: Effektivisering av håndhevingen på diskrimineringsområdet (30. november)
 - Kunnskapsdepartementet: NOU 2016:14 Mer å hente - bedre læring for elever med stort læringspotensial (9. desember)

Emmie Chiumia fra Malawi synes det har vært nyttig å delta på workshop om ungdomsarbeid sammen med FFO.

FFO fortsetter støtten til NEPAL OG DET SØRLIGE AFRIKA

FFO vil fortsette å støtte utviklingen av regionskontorene i National Federation of the Disabled-Nepal (NFDN).

NFDN har nasjonalt ansatte koordinatorene i de fem regionene og er et bindeledd mellom nasjonalt og lokalt nivå.

I 2016 ble den nasjonale levekårsundersøkelsen blant funksjonshemmede lansert, en undersøkelse NFDN har brukt i sitt bevisstgjørings- og påvirkningsarbeid. Nepal er et svært fattig land. Ikke overraskende er funksjonshemmede blant de aller fattigste, og tilgangen til utdanning og de fleste andre tjenester er dårligere enn for den øvrige befolkningen.

FFOs bistandsprosjekter er finansiert av Norad gjennom Atlas-Alliansen. I 2016 startet SINTEF opp en levekårsundersøkelse blant funksjonshemmede i Malawi, på oppdrag fra FFO. Vi fikk også gjennomført en kvalitativ studie om funksjonshemming og utdanning i Malawi.

Samarbeidet med den regionale paraplyorganisasjonen Southern Africa Federation of the Disabled (SAFOD) er inne i en god fase. Organisasjonen lå nede en periode, men den er igjen på vei til å bli en regional faktor å regne med når det gjelder å synliggjøre funksjonshemmedes utfordringer. SAFODs nedslagsfelt er ti land i det sørlige Afrika, og driver også opplæring av sine medlemsorganisasjoner.

FFO har bidratt til at SAFOD har avholdt generalforsamling, for første gang med valgkomité inspi-

ert av FFOs system. Det har også vært et tema at de fleste aktive i funksjonshemmedes organisasjoner er godt voksne mennesker – og menn er i flertall. Takket være valgkomiteens innsats ble det valgt inn like mange kvinner som menn i SAFODs styre, og én ungdomsrepresentant. Å gi de unge en stemme er viktig – de er fremtiden.

I 2016 bidro FFO til en ungdomssamling med ungdomsrepresentanter fra alle ti land. Rettigheter til utdanning sto på dagsorden, og Amnesty International bidro i en workshop om menneskerettigheter, særlig relatert til seksuell og reproduktiv helse.

En av ungdommene var trettifireårige Emmie Chiumia fra Malawi. Emmie har albinisme, noe som både er forbundet med stigma og overtro. Flere er drept fordi de har albinisme.

I workshopen sa Emmie: – Mest av alt har jeg fått ny kunnskap. Og det har en egen verdi å snakke med ungdommer fra andre land. Jeg visste ikke at jeg kan snakke om eller påvirke rettigheter til seksuell og reproduktiv helse. Treningen har økt selv tilliten min. Jeg skal dele dette med ungdomsorganisasjonen i Malawi!

AKTIVITETER I FFO

Videre følger en oversikt over hva som skjedde i regi av FFO nasjonalt

FEBRUAR	OKTOBER
<ul style="list-style-type: none"> • Samling for fylkessekretærer (4.-5. februar) • En sjelden dag (29. februar) 	<ul style="list-style-type: none"> • FFOs budsjettkonferanse (10. oktober)
APRIL	NOVEMBER
<ul style="list-style-type: none"> • Ledermøte (14. april) • Livet som ufør – ny uføretrygdordning Erfaringssamling uføre (28. april) 	<ul style="list-style-type: none"> • Lansering av politisk notat om universell utforming (22. november) • Smågruppeforum (25.-26. november) • Representantskap (26. november) • Legemiddelseminar (29. november)
JUNI	DESEMBER
<ul style="list-style-type: none"> • Lansering av notatet «Hjelpemiddelordningen er truet – ikke flytt den til kommunene» (9. juni) 	<ul style="list-style-type: none"> • FN-dagen for personer med nedsatt funksjonsevne (3. desember)
AUGUST - SEPTEMBER	
<ul style="list-style-type: none"> • Lansering av arbeidsnotatet «Broer til arbeid» (18. august) • Likemannskurs (24.-25. september) • Fylkeskonferanse (24.-25. september) 	

PROSJEKTER FRA EXTRASTIFTELSEN

PROSJEKTNAMN	INNVLGET
Dei utfordrande relasjonane	
www.sannerjeg.no	360 000
Livet som ufør – ny uføretrygdordning	200 000
Brukererfaring med BPA	140 000
Styrket kompetanse i brukermedvirkning	250 000
Tilgjengelighet Kultur-Norge	350 000
Brukerrollen i (re)habiliteringsforskning	600 000

FFOS MERKNADER TIL STORTINGET I 2016

- Helse- og omsorgskomiteen; Meld. St. 11 (2015–2016) Nasjonal helse- og sykehusplan (2016–2019). (18. januar 2016)
- Helse- og omsorgskomiteen; Representantforslag fra KrF om en helhetlig opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse. (7. april 2016)
- KUF; Merknad til Meld. St. 16 (2015–2016) Fra utenforskap til ny sjanse. (8. april 2016)
- Familie- og kulturkomiteen; Meld. St. 24 (2015–2016) Familien – ansvar, frihet og valgmuligheter. (11. mai 2016)
- Helse- og omsorgskomiteen; Meld. St. 34 (2015–2016) Verdier i pasientens helsetjeneste Melding om prioritering. (29. september 2016)
- ASK; Meld. St. 33 (2015–2016) NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet. (7. oktober 2016)
- Utenrikskomiteen; Meld. St. nr. 39 (2015–2016) om individklageordningene til FNs-konvensjoner om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, barnets rettigheter og rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. (10. november 2016)

I FORBINDELSE MED STATSBUDDSJETTET 2017

AVGA FFO MERKNADER TIL FØLGENDE KOMITEER:

- Helse- og omsorgskomiteen
- Justiskomiteen
- Transport- og kommunikasjonsskomiteen
- Arbeids- og sosialkomiteen,
- Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
- Familie- og kulturkomiteen
- Kommunal- og forvaltningskomiteen
- Finanskomiteen

Hovedstyrets RESULTATVURDERING

Etter Hovedstyrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balansen, med tilhørende noter, fyllestgjørende informasjon om driften av FFO og den økonomiske stillingen ved årsskiftet 2016/17.

FFO er en interessepolitisk organisasjon med kontor i Oslo. Organisasjonens styre bestod ved årsskifte 2016/17 av 6 menn og 6 kvinner. FFO har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn, og er ikke kjent med at det forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn. Av organisasjonens 19 ansatte er 14 kvinner. Arbeidsmiljøet anses som godt. Det er ikke registrert skade eller ulykker i 2016. Sykefraværet har vært på 7,91 %. Organisasjonen forurenser ikke det ytre miljø annet en gjennom nødvendig transport, herunder flyreiser for deltagere på ulike arrangement, og personalets reise til og fra jobb. Det er i 2016 brukt strøm og fjernvarme til oppvarming av kontorlokalene.

I tråd med vedtak i FFOs Kongress ble det utbetalt

honorar til Hovedstyrets medlemmer i 2016 med kr. 235 521. FFO fikk i 2016 refundert kr 1 141 143 i merverdiavgift. Kostnaden knyttet til pensjonsordningen i FFO hos KLP Forsikring var i 2016 kr 1 771 734.

Det er ikke oppstått forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning ved bedømmelsen av FFOs økonomiske situasjon. Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning. Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Oppsettet fyller også de kravene offentlige tilskuddsytere stiller med bakgrunn i Statens økonomireglement. Honorar til revisor i 2016 er kostnadsført med kr 195 625.

Hovedstyret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av FFOs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Det foreslås at årets overskudd på kr 1 082 699 i sin helhet føres til egenkapitalen.

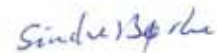
Oslo, 15. mars 2017

John Berg-Jensen
Leder

Mona Enstad
1. nestleder

Sindre Børke
2. nestleder

Geirr Abelsen

Morten Buan

Grethe Jordheim

Harald Kvame Hansen

Ann Iren Kjønnøy

Merete Nielsen

Marianne Kufaa Sæterhaug

Eva Opshaug

Henrik Peersen

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

RESULTATREGNSKAP

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2016	2015
Offentlige tilskudd	1	21 792 966	22 839 527
Kontingent medlemsorganisasjoner		765 529	732 079
Husleieinntekter		234 407	234 082
Salgsinntekter		227 498	212 106
Kurs- og opplæringsinntekter		179 394	330 014
Andre inntekter		3 829 338	1 596 998
Sum driftsinntekter		27 029 132	25 944 806
Lønnskostnader ansatte	5, 6	9 805 265	8 418 331
Lønn etter regning			
Eksterne arbeidskostnader	5	235 521	557 760
Pensjonskostnad	6	1 552 791	809 709
Arbeidsgiveravgift		1 683 803	1 390 375
Opplæringskostnader		196 991	75 465
Andre personalkostnader		212 724	304 510
Sum personalkostnader		13 687 095	11 556 149
Avskrivninger		182 409	100 078
Husleiekostnader m.m.		2 336 316	2 241 214
Telefon/post/fraktkostnader		166 175	167 523
Kontormask. /inventar/data		1 148 046	988 577
Kontorrekvisita		35 200	38 467
Kopieringskostnader		371 103	343 525
Litteratur, presseklipp m.m.		141 553	149 514
Andre kostnader (inkl. honorarer)		883 358	1 904 169
Sum kontorkostnader		5 264 160	5 933 066
Hotellkostnader		1 063 788	1 378 615
Reisekostnader		1 138 965	832 594
Arrangement kostnader		132 523	103 229
Tilskudd		4 792 897	4 031 171
Kontingenter til andre org.		132 309	119 598
Andre org. kostnader		18 290	50 643
Sum organisasjonskostnader		7 278 772	6 515 850
Sum driftskostnader		26 230 027	24 005 065
Driftsresultat		799 105	1 939 740
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter		298 675	155 468
Finanskostnader		-15 081	-12 973
Resultat av finansinntekter/kostnader		283 594	142 495
ÅRETS RESULTAT		1 082 699	2 082 235

BALANSE

	Note	2016	2015
EIENDELER			
Varige driftsmidler			
Hjemmeside	9	0	83 625
Kontormaskiner	9	181 102	279 886
Sum varige driftsmidler		181 102	363 511
Finansielle anleggsmidler			
Investering i andre aksjer og andeler	3	95 000	95 000
Andre langsiktige fordringer	7	1 415 259	1 351 827
Sum finansielle anleggsmidler		1 510 259	1 446 827
Sum anleggsmidler		1 691 361	1 810 338
Fordringer			
Kundefordringer		760 010	123 832
Avsetning tap på fordringer		-30 000	-30 000
Andre kortsiktige fordringer		1 292 602	1 652 371
Sum fordringer		2 022 612	1 746 203
Markedsbaserte investeringer	8	7 757 644	7 468 832
Bankinnskudd, kontanter	7	7 746 233	7 367 703
Sum omløpsmidler		17 526 489	16 582 738
SUM EIENDELER		19 217 850	18 393 076
EGENKAPITAL OG GJELD			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		15 199 885	14 117 186
Sum opptjent egenkapital		15 199 885	14 117 186
Sum egenkapital	4	15 199 885	14 117 186
Kortsiktig gjeld			
Udisponerte tilskudd	1, 2	639 524	1 825 518
Leverandørgjeld		609 646	579 709
Feriepenger		1 102 925	945 108
Skyldige offentlige avgifter		851 770	765 214
Diverse gjeld inkl. påløpte kostnader		814 100	160 341
Sum kortsiktig gjeld		4 017 965	4 275 890
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		19 217 850	18 393 076

Oslo, 15. mars 2017

John Berg-Jensen
Leder

Mona Enstad
1. nestleder

Sindre Børke
2. nestleder

Geirr Abelsen

Morten Buan

Grethe Jordheim

Harald Kvame Hansen

Ann Iren Kjønnøy

Merete Nielsen

Marianne Kufaa Sæterhaug

Eva Opshaug

Henrik Peersen

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

Noter til resultatregnskap og balanse

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Fordringer og gjeld som forfaller til betaling senere enn ett år etter balansedagen, klassifiseres som langsiktig. Forsikrede pensjonsforpliktelser er ikke balanseført. Kostnaden er lik årets inn- og utbetaling til forsikringselskapet.

NOTE 1 OFFENTLIGE TILSKUDD

FFO mottok fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) et tilskudd til paraplysamarbeid på kr 14 750 000 for 2016. Dette tilskuddet brukes til å drifte organisasjonen. Det vil si dekning av FFOs kontor- og administrasjonskostnader, samt FFOs Rettighetssenter. Tilskuddet sikrer også demokratiet til FFOs 83 medlemsorganisasjoner ved at vi får finansiert Kongress, Representantskap og andre arenaer for innspill, herunder likemannsarbeid og utvikling, samt til å utvikle vårt interessepolitiske arbeid. I tillegg har FFO bidratt med midler til lokale tiltak i fylker og kommuner. Inntektsføringen av FFOs driftstilskudd er periodisert. Andre offentlige tilskudd blir inntektsført i takt med påløpte kostnader og tildelinger gjennom året.

I tillegg kommer finansieringen av FFOs prosjekter, hvor FFO mottar rundt kr 5 500 000 til en rekke ulike prosjekter innen bistand, gjennomføring av «sjelden-dagen», universell utforming, informasjonsarbeid overfor flyktninger og brukermedvirkning i NAV for å nevne noe.

INTEKTSFØRING AV PROSJEKTMIDLER

Prosjektmidlene blir ved innbetaling kreditert konto for Udisponerte tilskudd. Inntektsføring skjer periodevis og tilsvarende kostnaden som er påløpt i perioden for hvert enkelt prosjekt. Det inntektsføres ikke større beløp enn det er grunnlag for i prosjekttilskuddet.

NOTE 2 UDISPONERTE MIDLER FRA 2016

NAV, Modell for brukermedvirkning i NAV	Kr	104 359
Extrastiftelsen – «Brukererfaringer BPA»	Kr	140 000
Extrastiftelsen – «Livet som ufør, ny uføretrygdordning»	Kr	15 321
Bufdir, «Informasjon til og likemannsarbeid overfor flyktninger med funksjonsnedsettelse»	Kr	113 303
NORAD/Atlas-Alliansen:		
Sørlige Afrika ledertrening	Kr	186 480
Nepal	Kr	80 061
Sum udisponerte midler	Kr	639 524

NOTE 3 AKSJEPOSTER

Investeringer i andre aksjer		
Aksjepost i Travelnett Helsereiser AS	Kr	95 000
Sum anleggsmidler	Kr	95 000

FFO eier 11.5 % av aksjene i Helsereiser AS. Eierandelene til de tre andre eierne: Norsk Revmatikerforbund, Psoriasis- og eksemforbundet, Norges Astma- og Allergiforbund er 29,5 % hver.

Det reviderte resultatet for 2015 viser et overskudd på kr. 360 308.

NOTE 4 EGENKAPITAL

Egenkapital 01.01.2016	Kr	14 117 186
Årets resultat	Kr	1 082 699
Sum egenkapital 31.12.2016	Kr	15 199 885

NOTE 5 GODTGJØRELSER

Lønn og godtgjøring til generalsekretær for 2016:		
Lønn og Feriepenger:	Kr	933 696
Elektronisk kommunikasjon (telefon)	Kr	4 392
Andre ytelser:	Kr	22 205
Sum	Kr	960 293

Godtgjørelser til Styret 2016:		
Styrehonorar (leder 1 G, nestledere 1/3 G, medlemmer 1,5 % av G pr møte de deltar på)	Kr	235 521
Sum	Kr	235 521

Revisor:		
Kostnadsført revisjonshonorar (inklusive merverdiavgift)	Kr	156 250
Annen bistand	Kr	39 375
Sum		195 625

NOTE 6 PENSJONSKOSTNADER

FFO har hatt 19 ansatte i 2016 som er omfattet av våre pensjonsordninger. Organisasjonen er etter lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP) pliktig til å ha en tjenstepensjonsordning for sine ansatte. FFO hadde ved inngangen av året en ytelsesbasert kollektiv tjenstepensjonsordning for sine ansatte i KLP forsikring. Offentlig tjenstepensjon er en brutto pensjonsytelse. Pensjonsordningen omfatter både nåværende og tidligere ansatte. FFO er forpliktet til å betale oppregulering for tidligere ansatte, i tråd med økningen av folke-

trygdens grunnbeløp pr. 01.05. hvert år.

Fra 01.11.2016 er det inngått avtale om Forsikret tjenstepensjon (Hybrid-pensjon) i Storebrand. Ordningen omfatter alle nyansatte, samt medlemmene i den ytelsesbaserte ordningen med alder 52 år og yngre pr. 01.11. 2016. FFO dekker alle kostnader bortsett fra 2 % av bruttolønn som dekkes av hver enkelt ansatt.

Pensjonskostnad i 2016 inkludert arbeidsgiveravgift, og de ansattes 2 % egenandel utgjør kr 1 771 734.

NOTE 7 BUNDNE MIDLER

LANGSIKTIG FORDRING

FFO har deponert for husleie i Mariboegate 13 med kr. 766 535.

FFO har en tjenstepensjonsordning i KLP. FFO har betalt pliktig egenkapitalinnskudd stort kr. 557.686 til KLP. Egenkapitalinnskuddet skal kunne benyttes til dekning av tap eller underskudd ved løpende drift. Det er knyttet betingelser til tilbakebetaling av egenkapitalinnskuddet.

BANKINNSKUDD, KONTANTER

I posten inngår bundne bankinnskudd. Kr 438 076 gjelder trukket forskuddsskatt termin 6/2016.

I følge retningslinjer for tildelte midler fra Atlas-alliansen (NORAD-midler), er utbetalte midler bundne midler som står på separate konti og bare benyttes til FFOs bistandsprosjekter. I tillegg skal renter på disse midlene tilfalle formålet. Pr. 31.12.2016 sto det til sammen kr 1 147 883 på disse kontiene.

NOTE 8 MARKEDSBASERTE INVESTERINGER

Deler av FFOs overskuddslikviditet er plassert i obligasjonsfond forvaltet av First Fondene.

Plassering i obligasjonsfond:

First rente

FFOs samlede overskuddslikviditet pr 31.12. 2016

Kr

7 757 644

7 757 644

NOTE 9 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Kontormaskiner	Hjemmeside	Sum
Anskaffelseskost 01.01	296 350	250 845	547 195
Tilgang i året	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	296 350	250 845	547 195
Akkumulert avskrivning 31.12	115 248	250 845	366 093
Bokført verdi 31.12	181 102	0	181 102
Årets avskrivning	98 784	83 625	182 409
Avskrivningssatser	33 %	33 %	

Pedersen & Skogholt

REVISJON • REGNSKAP • RÅDGIVNING

Pedersen & Skogholt AS

Org.nr.: 987 562 765

Idrettsveien 9, Postboks 464, 1401 Ski

Telefon: 64 85 15 00 Telefax: 64 85 15 15

E-mail: firmapost@pedersen-skogholt.no

Web: www.pedersen-skogholt.no

Medlem i Den norske Revisorforening

Til representantskapet i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet 2016

Konklusjon

Vi har revidert FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON' årsregnskap som viser et overskudd på kr 1.082.699. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for

å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

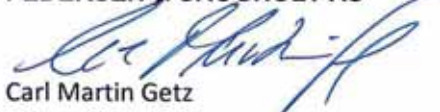
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Ski 15. mars 2017

PEDERSEN & SKOGHOLT AS

Carl Martin Getz

Statsautorisert revisor

FFOs medlemsorganisasjoner

ADHD Norge	Morbus Addisons Forening
Afasiforbundet i Norge	Multipple Sklerose Forbundet i Norge
Astma- og Allergiforbundet	Munn- og halskreftforeningen
Autismeforeningen i Norge	Norges Blindeforbund
Bardet-Biedl Syndrom	Norges Døveforbund
Barnekreftforeningen	Norges Fibromyalgi Forbund
Blærekreftforeningen	Norges Myalgisk Encefalopati Forening
CarciNor	Norges Parkinsonforbund
Cerebral Parese-foreningen	NORILCO, Norsk Forening for
Diabetesforbundet	Stomi- og Reservoaropererte
Dysleksi Norge	Norsk Craniofacial Forening
Forbundet Tenner og Helse	Norsk Dysmeliforening
Foreningen for Blødere i Norge	Norsk Dystoniforening
Foreningen for el-overfølsomme	Norsk Epilepsiforbund
Foreningen for Fragilt X-Syndrom	Norsk Forbund for Svaksynte
Foreningen for Hjertesyke barn	Norsk Forening for Analatresi
Foreningen for Kroniske Smertepasienter	Norsk Forening for Cystisk Fibrose
Foreningen for Muskelsyke	Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom
Foreningen for Søvn sykdommer	Norsk Forening for Nevrofibromatose
Foreningen VCFS - DiGeorge Syndrom	Norsk Forening Osteogenesis Imperfecta
Hjernesvulstforeningen	NOFUS, Norsk Forening for personer
Hørselshemmedes Landsforbund	med Urologiske Sykdommer og inkontinens
Iktyoseforeningen i Norge	Norsk Forening for Slagrammede
Klinefelterforeningen i Norge	Norsk Forening for Tuberøs Sklerose
Landsforeningen for kombinert	Norsk Hemokromatoseforbund
syns- og hørselshemmede/døvblinde	Norsk Immunsviktforening
Landsforbundet for Utviklingshemmede	Norsk Interesseforening for Kortvokste
og Pårørende	Norsk Interesseforening for Stamme
Landsforeningen Alopecia Areata	Norsk Lymfødemforening
LHL, Landsforeningen for	Norsk Osteoporoseforbund
hjerte- og lungesyke	Norsk Porfyriforening
Landsforeningen for Huntingtons Sykdom	Norsk Revmatikerforbund
Landsforeningen for	Norsk Tourette Forening
Nyrepasienter og Transplanterte	Nye Pluss – hivpositive landsforening
Landsforeningen for Overvektige	Personskadeforbundet LTN
Landsforeningen for Pårørende	Prostatatrektforeningen (PROFO)
innen Psykisk helse	Psoriasis- og eksemforbundet
Landsforeningen mot Fordøyelsesykdommer	Ryggforeningen i Norge
Landsforeningen We Shall Overcome	Rådgivning om spiseforstyrrelser
Leverforeningen	Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen
Marfanforeningen	Stoffskifteforbundet
Mental Helse	Turner Syndrom Foreningen i Norge
Momentum	Voksne med medfødt hjertefeil

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Mariboegate 13, 0183 Oslo.

www.ffa.no E-post: post@ffa.no Telefon: 23 90 51 50